

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเก็บจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ บัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน ผู้บริหารคณะ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง ผู้ใช้บัณฑิต และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสรุปสำหรับการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ดังรายการต่อไปนี้

1. สภาวะแวดล้อม Context (C)
 - 1.1 แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา (C1)
 - 1.2 จุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชา/สาขาวิชา (C2)
2. ปัจจัยนำเข้า Input (I)
 - 2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร(I1)
 - 2.2 โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร(I2)
 - 2.3 คุณสมบัติของผู้เรียนการสอบคัดเลือก (I3)
 - 2.4 คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ(I4)
 - 2.5 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ(I5)
 - 2.6 งบประมาณในการผลิตบัณฑิต (I6)
3. กระบวนการ Process (PC)
 - 3.1 ด้านพฤติกรรมของผู้สอน(PC1)
 - 3.2 ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน(PC2)
 - 3.3 ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ(PC3)
 - 3.4 การจัดการเรียนการสอน (PC4)
 - 3.5 การให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง(PC5)
 - 3.6 ด้านการบริหารหลักสูตร(PC6)
 - 3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (PC7)
4. ผลผลิต Product (PD)
 - 4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา(PD1)
 - 4.2 ร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร(PD2)
 - 4.3 คุณลักษณะบัณฑิต(PD3)
5. ผลกระทบ Impact (IP)
 - 5.1 ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต(IP1)
 - 5.2 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต(IP2)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษและเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษโดยในช่วงแรกนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยจากข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์จากบทที่แล้ว ดังนี้

1. สภาพแวดล้อม Context (C)

1.1 แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา (C1) โดยเก็บข้อมูลจากคณาจารย์ บัณฑิต และนักศึกษาปัจจุบัน มีผลดังนี้

คณาจารย์ให้ความคิดเห็นว่าภาควิชา/สาขาวิชาควรมีการประชุมวางแผนการดำเนินงานในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อกำหนดกำลังคนแทนผู้ที่เกษียณอายุราชการซึ่งจะมีเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีอันจะทำให้จำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตรไม่เพียงพอ นอกจากนี้ต้องมีแผนการพัฒนาอาจารย์รุ่นใหม่ที่จะมาแทนที่ในเรื่องวิชาการ การปฏิบัติการสอน โดยอาจจะจัดกลุ่มสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ผู้มีประสบการณ์และอาจารย์รุ่นใหม่ และควรตั้งงบประมาณในการพัฒนาอาจารย์เหล่านี้อย่างเป็นทางการ นอกจากนี้มีข้อเสนอให้พัฒนาระบบออนไลน์เพื่อให้อาจารย์มีการติดต่อกันทางวิชาการกับอาจารย์ในต่างประเทศเนื่องจากมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารเป็นข้อได้เปรียบ

สำหรับทั้งบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันที่ความคิดเห็นกับประเด็นในแบบสอบถามพบว่า “การกำหนดขนาดชั้นเรียนและกลุ่มเรียนที่เหมาะสมแต่ละรายวิชา” เป็นประเด็นที่ได้คะแนนสูงสุดของทั้งสองกลุ่ม $\bar{X} = 4.29$ และ 4.00 ตามลำดับ)

อย่างไรก็ตามมีประเด็นที่ได้คะแนนน้อยที่สุดทั้งสองกลุ่มตัวอย่างคือ “แผนการจัดนักศึกษาให้ลงทะเบียนเรียนตามรายวิชาและกลุ่มวิชาตามลำดับอย่างเหมาะสม” โดยมีค่าความพึงพอใจเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มอยู่ที่ 3.5 นั่นสะท้อนให้เห็นว่าการวางแผนเรื่องลำดับการลงทะเบียนรายวิชาต่างๆ ไม่มีความเหมาะสม

1.2 จุดอ่อน/จุดแข็งของภาควิชา/สาขาวิชา (C2) โดยเก็บข้อมูลจากคณาจารย์ บัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบัน มีผลดังนี้

ด้านที่เป็นจุดแข็ง กลุ่มตัวอย่างบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันเห็นว่าคณาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษเป็นจุดแข็งซึ่งมีคะแนนความพึงพอใจในระดับมาก อย่างไรก็ตาม คณาจารย์บางท่านให้ความเห็นแย้งว่า อาจารย์บางคนมิได้สำเร็จการศึกษาด้านการศึกษาหรือการสอนโดยตรง สมควรหาวิธีพัฒนาอาจารย์เหล่านี้ ส่วนประเด็นอื่นที่กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเห็นพ้องกันว่าเป็นจุดแข็งของสาขาวิชาคือ หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ และคณาจารย์มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม

ด้านที่เป็นจุดอ่อนซึ่งกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีความเห็นเหมือนกันคือ “ความรู้ ความสามารถของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษาในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ” โดยทั้งบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันให้คะแนนประเด็นนี้ต่ำที่สุด และ

คณาจารย์บางท่านให้ความเห็นว่าเนื่องจากทางสาขาไม่ได้เป็นผู้กำหนดนโยบายในการรับนักศึกษาเอง ในทางปฏิบัติ คณะศึกษาศาสตร์เป็นผู้กำหนดเกณฑ์การรับนักศึกษาเข้า อย่างไรก็ตาม ต้องยอมรับว่า การเป็นครุมีใช้ตัวเล็งอันดับต้นๆ สำหรับนักเรียน นักศึกษาที่ถูกคัดเลือกมาเรียนจึงเป็นผู้ที่มีความสามารถภาษาอังกฤษในระดับกลางหรืออ่อน ส่วนประเด็นอื่นที่กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเห็นพ้องกันคือ บุคลากรสายสนับสนุน ทั้งบัณฑิตและนักศึกษปัจจุบันให้คะแนนในระดับไม่สูงมากจึงนับว่าเป็นจุดแข็งไม่ได้ แต่คณาจารย์ถือว่าการทำงานของเลขาภาควิชาเป็นจุดแข็ง เนื่องจากรับผิดชอบงานได้ดี สาขาต้องการมีเลขานุการเป็นของตนเองมากกว่าเนื่องจากจำนวนอาจารย์ที่มากที่สุด ในภาควิชา ในความเป็นจริงจำนวนมากกว่าอาจารย์บางภาควิชาอีกด้วย นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะให้อาจารย์ในสาขาวิชาประยุกต์ใช้การเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่บ้างเพื่อก้าวทันกาเปลี่ยนแปลงในโลกยุคข้อมูลข่าวสาร

2. ปัจจัยนำเข้า Input (I)

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (II) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ บัณฑิต และนักศึกษปัจจุบัน มีผลดังนี้

กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับดีมากทั้งวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะโดยค่าเฉลี่ยคือ 4.44 และ 4.16 (บัณฑิต และนักศึกษปัจจุบันตามลำดับ) กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเห็นว่า “หลักสูตรมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม ศรัทธาในวิชาชีพครู มีจรรยาบรรณในวิชาชีพและเป็นครูที่ดีมีคุณภาพ” เป็นข้อความที่มีความเหมาะสมมากที่สุด จากการศึกษาที่ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างและศึกษาเอกสารหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษเห็นได้ว่า จุดประสงค์ทั่วไปมีความเหมาะสมดีในแง่ของการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยกำหนดให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม

อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์ ดังนี้

1. ควรเปลี่ยนคำว่า “การถ่ายทอดความรู้” ในวัตถุประสงค์ทั่วไป เป็นคำว่า “การจัดการความรู้” (Knowledge management) เพื่อให้ทันสมัยตามหลักจิตวิทยาการเรียนการสอนในปัจจุบัน
2. ควรเปลี่ยนคำว่า “ความรู้พื้นฐาน” เป็นคำอื่นที่ความหมายลึกซึ้งกว่า เนื่องจากนักศึกษาที่จบการศึกษาเป็นครูภาษาอังกฤษควรมีความรู้มากกว่าแค่ระดับพื้นฐาน แต่มิได้เป็นความรู้ลึกขนาดระดับปริญญาโท คำที่ใหม่ควรแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีศักยภาพ และมีความลึกในความรู้ระดับหนึ่ง
3. ควรปรับวัตถุประสงค์บางข้อตามมาตรฐานคุณวุฒิของสกอ. โดยเพิ่มด้านคุณธรรมจริยธรรม หรือการเชื่อมโยงกับชุมชนภายนอก

2.2 โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร (I2) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ บัณฑิต และนักศึกษปัจจุบัน มีผลดังนี้

กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเห็นว่าโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ต่างให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียงลำดับรายวิชาของหลักสูตรที่ตรงกับความคิดเห็นของกลุ่มบัณฑิตและนักศึกษปัจจุบันซึ่งถึงแม้จะให้คะแนนความเหมาะสมของลำดับเนื้อหาวิชาใน

ระดับมาก แต่ก็ยังเป็นประเด็นที่ได้คะแนนน้อยที่สุดในกลุ่มหัวข้อนี้ และยังมีข้อเสนอแนะให้เปลี่ยนแปลงหลายด้าน ดังนี้

1. ควรเปลี่ยนลำดับรายวิชาใหม่ดังนี้

1.1 ชั้นปีที่3/1 ควรมีรายวิชา

- 1) 466 471 วิธีสอนภาษาอังกฤษ (Method of Teaching English)
- 2) 466 361 วรรณคดีอังกฤษเบื้องต้น (Introduction to English Literature)

1.2 ชั้นปีที่3/2 ควรมีรายวิชา

1) 466 473 การพัฒนาสื่อการสอนภาษาอังกฤษ (Material Development for English Language Teaching)

2) 466 274 คอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนรู้ภาษา (Computer-Assisted Language Learning)

3) 466 332 การอ่านและการคิดวิเคราะห์ในภาษาอังกฤษ (Critical Thinking and Reading in English) กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นว่ารายวิชานี้ไม่ควรอยู่ภาคการศึกษาเดียวกับวิชา 466 361 วรรณคดีอังกฤษเบื้องต้น (Introduction to English Literature) เนื่องจากต้องการความรู้การอ่านขั้นสูงกว่า

1.3 ชั้นปีที่4/1 ควรมีรายวิชาดังนี้

- 1) 466 474 การวัดและประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษ(English Language Assessment)
- 2) 466 472 การสอนอ่านภาษาอังกฤษ(Teaching English Reading)
- 3) 466 321 การพูดภาษาอังกฤษระดับสูง(Advanced English Speaking)
- 4) 466 331 การอ่านข้อมูลข่าวสารภาษาอังกฤษ(English Reading for Information)

1.4 ชั้นปีที่4/2 และ 5/1 นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามโครงสร้างเดิม

1.5 ชั้นปีที่ 5/2 รายวิชา 466 478 สัมมนาการสอนภาษาอังกฤษ (Seminar in English

Language Teaching) ให้เปิดสอนตามภาคการศึกษาเดิมเพราะมีความเหมาะสมดี นักศึกษาควรมีประสบการณ์การสอนก่อนถึงจะสามารถมีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้กันได้

2. ส่วนวิชาที่เกี่ยวกับการสอนนอกจากวิชาการสอนอ่านแล้ว ควรเพิ่มเนื้อหาการสอนเขียนควบคู่กัน และเพิ่มวิชาการสอนฟังพูดภาษาอังกฤษด้วย

3. ควรเปิดรายวิชาเลือกเอกมากขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสเลือกวิชาที่ตนเองต้องการเรียนจริงๆ มิใช่เปิดเพียงบางรายวิชาให้เลือกซึ่งเปรียบเสมือนวิชาบังคับ

4. วิชาที่เสนอให้ยกเลิกได้แก่

- รายวิชา 466 355 การเปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยและอังกฤษ และวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (Thai-English Contrastive and Error Analysis) เนื่องจากมีเนื้อหาซ้ำสมัย และไม่เคยเปิดสอนเลย

- รายวิชา 466 376 ประเด็นและแนวโน้มในการสอนภาษาอังกฤษ (Issues and Trends in Teaching English) เนื่องจากเนื้อหาจะซ้ำซ้อนกับวิชาวิธีสอนภาษาอังกฤษ การสอนอ่านภาษาอังกฤษ และสัมมนาการสอนภาษาอังกฤษ

- รายวิชา 466 271 อินเทอร์เน็ตสำหรับครูภาษาอังกฤษ (Internet for English Teachers) เหตุผลคือนักศึกษามัธยมศึกษาสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้กันคล่องแล้ว ทั้งสำหรับการสื่อสารและการเรียนรู้จึงมีเนื้อหาที่น่าสนใจน้อยสำหรับการสอนหนึ่งภาคเรียน นักศึกษามีได้รับความรู้เพิ่มเติมจากวิชานี้และอาจารย์สอนไม่ตรงวัตถุประสงค์

- วิชา 461 211 ปรัชญาและแนวคิดเชิงการศึกษา (Philosophy and Concepts in Education) มีข้อเสนอแนะว่า เนื้อหาไม่ช่วยกับการผลิตครูโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับค่าสถิติวัดความพึงพอใจของบัณฑิตที่อยูาระดับต่ำกว่าวิชาอื่น ($\bar{X} = 3.42$)

5. วิชาที่ควรให้มีการปรับปรุงเนื้อหา เนื่องจากได้คะแนนตามค่าสถิติต่ำกว่ารายวิชาอื่นๆ ได้แก่

- รายวิชา 464 350 การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) ได้รับการให้คะแนนความเหมาะสมจากบัณฑิตต่ำสุดในรายวิชาทั้งหมดของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.15$)

- รายวิชา 464 340 สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา (Statistics for Research in Education) มีคะแนนความเหมาะสมที่ 3.48

- รายวิชา 466 384 ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวและการโรงแรม (English for Tourism and Hotel Management) กลุ่มบัณฑิตให้คะแนนความเหมาะสมน้อยที่สุดในกลุ่มวิชาเอกเลือกคือ 3.48 โดยให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า ผู้สอนไม่มีความชำนาญในเรื่องที่สอนและมีวิธีสอนที่ไม่เหมาะสม

6. รายวิชาหลายรายวิชามีเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกันควรรวบเป็นวิชาเดียว นักศึกษาจะได้ไม่ต้องเรียนซ้ำ และหากรวบแล้วนักศึกษาจะได้เรียนในรายละเอียดเชิงลึกมากขึ้น มีกิจกรรมที่มีรายละเอียดมากขึ้น เช่น 466 241 การเขียนอนุเขตภาษาอังกฤษ (English Paragraph Writing) ควรรวมกับวิชา 466 441 การเขียนอังกฤษเชิงวิชาการ (English Academic Writing)

7. ควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงในบางรายวิชาเพื่อให้มีจำนวนรายวิชาน้อยลง

8. ควรเพิ่มเนื้อหาสาระรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนเนื่องจากเกี่ยวข้องกับโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพขณะฝึกสอน

2.3 คุณสมบัติของผู้เรียนการสอบคัดเลือก (I3) โดยเก็บข้อมูลจากคณาจารย์ บัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบัน มีผลดังนี้

ในประเด็น “การสอบคัดเลือกที่มีทั้งการสอบข้อเขียน และการสอบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มเห็นพ้องกันว่ามีความเหมาะสมมาก ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของบัณฑิตและนักศึกษายุคปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งสองกลุ่ม คณาจารย์ได้ให้ข้อสังเกตว่า การสอบสัมภาษณ์มีผลน้อยในการคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียน เนื่องจากคะแนนข้อเขียนเป็นหลักฐานที่คณบดีศึกษาเข้ามาแล้ว หากต้องการให้การสัมภาษณ์มีผลจริงๆ ต้องมีเกณฑ์ที่ชัดเจนมาก ในกรณีที่มีการร้องเรียนหรือถูกฟ้องร้อง ผู้ประเมินจะได้นำเกณฑ์คะแนนยื่นยื่นผลการสัมภาษณ์ได้จริง

เรื่องเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา คณาจารย์ได้มีความคิดเห็นสองทางว่า ควรมีการกำหนดค่าระดับคะแนนเฉลี่ย (GPA) ให้สูงที่ 3.00 หรือ 3.50 ขึ้นไปเพื่อจะได้นักศึกษาที่มีความสามารถจริงๆ แต่อีกฝ่ายเห็นว่าที่ระดับ 2.50 ก็เหมาะสมดีแล้ว แต่ต้องคัดเลือกที่คะแนนภาษาอังกฤษมากกว่า เพื่อสาขาสามารถผลิตบัณฑิตการสอนภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพมากกว่านี้

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังแสดงผลการวิจัยที่สอดคล้องกันในเรื่องการรับนักศึกษาโครงการพิเศษอีกด้วย ทั้งบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันให้คะแนนประเด็นนี้ต่ำที่สุดโดยมิได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมใดๆ อาจเป็นไปได้ว่า เนื่องจากปัจจุบันวิชาเอกภาษาอังกฤษมิได้รับนักศึกษาโครงการพิเศษ นักศึกษาจึงมีความเห็นว่าไม่มีความจำเป็น ซึ่งไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณาจารย์ที่เห็นด้วยกับโครงการพิเศษ โดยให้เหตุผลว่าสาขาจะมีงบประมาณมากขึ้น เพื่อการบริหารจัดการเอง เช่น การจ้างเลขานุการของสาขา เป็นต้น

2.4 คุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ (I4) โดยเก็บข้อมูลจากคณาจารย์ บัณฑิต และนักศึกษาปัจจุบัน มีผลดังนี้

กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า ความรู้ ประสบการณ์ด้านการสอน คุณธรรมจริยธรรม และ ความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำแก่นักศึกษาของอาจารย์ในสาขามีความเหมาะสม โดยค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (เว้นแต่นักศึกษาปัจจุบันที่ให้ประเด็นหลังระดับมาก) ปัญหาที่ทั้งสามกลุ่มสะท้อนจาก ผลการวิจัยคือ เวลาในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา บางครั้งอาจารย์มีภาระงานมากเกินไปจนไม่มีเวลาให้นักศึกษา เมื่อต้องการ แต่บางครั้งอาจารย์ก็เห็นว่าระบบในการลงทะเบียนไม่เอื้อให้มีการพบปะกัน เพราะนักศึกษาสามารถลงทะเบียนด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ เว้นแต่มีปัญหาจึงต้องการลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ วิธีแก้ปัญหาคือ ทั้งอาจารย์และนักศึกษาคควรทำความเข้าใจตรงกัน ปรึกษาเรื่องเวลาพบที่แน่นอน

นอกจากนี้ คณาจารย์ได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับคุณสมบัติอาจารย์พิเศษชาวต่างประเทศ สาขาที่มีความสามารถรับอาจารย์ที่มีคุณภาพสูงจำนวนจำกัด ปัญหาคือ ผลประโยชน์ค่าตอบแทนที่ไม่สามารถแข่งขันกับสถาบันการศึกษาอื่นได้ ทำให้ขาดอาจารย์ชาวต่างประเทศที่มีคุณภาพพอที่จะทำงานกับสาขาได้นาน

2.5 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (I5) โดยเก็บข้อมูลจากคณาจารย์ บัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน และผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ มีผลดังนี้

ประเด็นหนึ่งที่เป็นปัญหาเร่งด่วนที่กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเห็นพ้องต้องกันคือ จำนวนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาเพื่อการค้นคว้าและการทำงานไม่เพียงพอ จะเห็นได้จากค่าคะแนนความพึงพอใจที่ต่ำที่สุด (บัณฑิต 3.48 และนักศึกษาปัจจุบัน 3.32) ทางผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์เห็นว่า ทางหนึ่งในการแก้ปัญหาคือ ศูนย์คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยควรแบ่งรายได้ที่เก็บค่าบำรุงนักศึกษา 500 บาทต่อคนต่อปีการศึกษามาทางคณะบ้าง เนื่องจากคณะไม่มีงบประมาณเพียงพอในการซื้อคอมพิวเตอร์เอง นักศึกษาส่วนมากจะใช้บริการที่ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่คณะมากกว่าที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ สาเหตุหนึ่งอาจจะเนื่องจากที่ตั้งของคณะศึกษาศาสตร์อยู่ไกลกว่าศูนย์คอมพิวเตอร์

ปัญหาอีกประการที่คณาจารย์สะท้อนจากการสัมภาษณ์คือ หนังสือ ตำรา วารสาร หรือบทความวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ คำตอบจากผู้บริหารคณะคือ งบประมาณซื้อตำราสำหรับหอสมุดถูกตัดลงทุกปี คณะต้องใช้งบรายได้ของตนสนับสนุนด้านนี้แทน ซึ่งก็มีข้อจำกัดเนื่องจากมีงบไม่เพียงพอ

2.6 งบประมาณในการผลิตบัณฑิต (I6) โดยเก็บข้อมูลจากบัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน และผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ มีผลดังนี้

สำหรับงบประมาณในการผลิตบัณฑิตซึ่งมีที่มาจากรายได้ (ค่าลงทะเบียน ค่าธรรมเนียมพิเศษจากนักศึกษา) ส่วนหนึ่ง และงบประมาณแผ่นดินส่วนหนึ่ง มีการบริหารจัดการแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

1. สำหรับอาจารย์ เพื่อสนับสนุนงบบัณฑิตอาจารย์ การศึกษาดูงาน การเสนอผลงานวิชาการ ค่าสอน (วิทยากรพิเศษ)
2. สำหรับนักศึกษาเพื่อสนับสนุนโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยจัดสรรให้ 600 บาท ต่อนักศึกษาหนึ่งคน ต่อหนึ่งภาคการศึกษา
3. สำหรับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อสนับสนุนการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ต้องการเร่งด่วน

บัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงบประมาณในระดับมากที่สุดสองฝ่าย อย่างไรก็ตาม ในประเด็น “ค่าธรรมเนียมพิเศษที่นักศึกษาได้จ่ายไป คณะหรือภาควิชาได้นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์กับนักศึกษา” ได้รับความเห็นชอบน้อยที่สุดในระดับ 3.98 และ 3.63 ตามลำดับ นักศึกษาอาจจะมองเห็นว่า ยังไม่ได้รับประโยชน์จากค่าธรรมเนียมที่เสียไปอย่างเต็มที่ ความขัดแย้งก็คือ ผู้บริหารคณะมองเห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมาจัดสรรค่าใช้จ่ายต่างๆ ก็ยังไม่เพียงพออยู่ดี

3. กระบวนการ Process (PC)

3.1 ด้านพฤติกรรมของผู้สอน(PC1) โดยเก็บข้อมูลจากบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบัน มีผลดังนี้

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนในทุกประเด็นในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีบุคลิกภาพดี มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า มีประมวลการสอนตามรายวิชาที่สอน โดยประเด็นแรกได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดทั้งสองกลุ่ม ยกเว้นเพียงประเด็น “มีเทคนิคและความสามารถในการถ่ายทอดความรู้” ซึ่งนักศึกษาปัจจุบันให้คะแนนอยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน(PC2) โดยเก็บข้อมูลจากบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันมีผลดังนี้

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันต่อพฤติกรรมของผู้เรียน โดยประเด็นที่ได้คะแนนความพึงพอใจสูงสุดสองประเด็นคือ “ผู้เรียนมีการทำงานร่วมกับผู้อื่น” และ “ผู้เรียนเข้าเรียนสม่ำเสมอ” ส่วนประเด็นที่ได้คะแนนน้อยที่สุดสองประเด็นคือ “ผู้เรียนมีการเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนเรียน” และ “ผู้เรียนมีกระบวนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง” ซึ่งเหมือนกันทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (PC3) โดยเก็บข้อมูลจากบัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูพี่เลี้ยงผลการวิจัยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

- ภาระงานที่กำหนดในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นว่า ภาระงานที่กำหนดมีความเหมาะสมแล้ว ทั้งงานสอน งานวิจัย งานธุรการและการปกครอง และงานพัฒนาสถานศึกษาและชุมชน มีคำแนะนำว่า ควรระบุงานด้านธุรการให้ละเอียด อย่างไรก็ตาม บางส่วนมีความคิดเห็นว่า นักศึกษามีภาระงานมากเกินไป บางภาระงานเช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมของวิชาภาษาอังกฤษทำได้ยากนอกจากนี้

ทางสถานศึกษามีข้อเสนอแนะให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะศึกษาศาสตร์และคณะผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงเป้าหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ตรงกัน

- ระยะเวลาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็นสองฝ่ายอย่างชัดเจนคือ ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าระยะเวลาสองภาคการศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสมดีแล้ว นักศึกษาจะได้มีประสบการณ์การทำงานสอนอย่างเต็มประสิทธิภาพ แต่มีข้อเสนอแนะให้ปรับช่วงเวลาคือให้นักศึกษาเริ่มฝึกสอนตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ดีกว่าเริ่มในภาคการศึกษาที่ 2 ในปัจจุบัน นักศึกษาจะสามารถร่วมพัฒนาหลักสูตร เรียนรู้งานธุรการ ทำงานวิจัยในชั้นเรียนได้สมบูรณ์กว่าเนื่องจากได้ติดตามงานต่างๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบในหนึ่งปีการศึกษา

อีกฝ่ายหนึ่งมีความเห็นตรงข้ามคือ ระยะเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสองภาคเรียนนี้นานเกินไปควรลดเหลือภาคการศึกษาเดียว ซึ่งความคิดเห็นนี้ตรงกับค่าสถิติของทั้งบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันในเรื่องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยในหัวข้อระยะเวลานี้ได้คะแนนต่ำสุดในบรรดาประเด็นในแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งนักศึกษาปัจจุบันให้คะแนนที่ 3.38 โดยอยู่ในขั้นปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้ ในคำถามปลายเปิดจากแบบสอบถามบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันแสดงความดีสูงสุดต่อความเห็นให้มีการฝึกสอนเหลือเพียงภาคการศึกษาเดียว

- วิธีการประเมินผล ความคิดเห็นของบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันคล้ายคลึงกันคือให้ความเหมาะสมในระดับมาก แต่จากการสัมภาษณ์ครูพี่เลี้ยง ความคิดเห็นแบ่งออกเป็นสองฝ่ายอย่างเห็นได้ชัด ฝ่ายหนึ่งเห็นด้วยกับวิธีการประเมินผล ทั้งเรื่องน้ำหนักคะแนน (ครูพี่เลี้ยงร้อยละ 40 อาจารย์นิเทศก์ร้อยละ 60) และแบบประเมินซึ่งมีรายละเอียดดี

อีกฝ่ายหนึ่งไม่เห็นด้วยกับน้ำหนักคะแนน โดยแนะนำควรจะมีน้ำหนักเท่ากันที่ร้อยละ 50 หรือบางคนเสนอให้ครูพี่เลี้ยงมีน้ำหนักมากกว่าที่ร้อยละ 60 โดยให้เหตุผลว่า นักศึกษาใช้เวลากับครูพี่เลี้ยงมากกว่า อาจารย์นิเทศก์ และมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เช่น ครูพี่เลี้ยงควรมีส่วนร่วมในการสอบสอนและงานวิจัยของนักศึกษา เพราะครูพี่เลี้ยงสามารถให้คำแนะนำเรื่องหัวข้อ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน

- กระบวนการในการนิเทศของครูพี่เลี้ยง ทุกกลุ่มเห็นว่ามีเหมาะสมดี แต่ก็ได้เสนอปัญหาที่พบได้แก่

- (1) พื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษาต่ำ มากเกรงว่านักศึกษาจะไม่ประสบผลสูงสุดในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
- (2) เวลาสอนของนักศึกษากับครูพี่เลี้ยงไม่ตรงกันในบางวิชา จึงทำให้ไม่สามารถเข้านิเทศนักศึกษาได้เต็มเวลา
- (3) นักศึกษาไม่ส่งแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้าทำให้ไม่ทราบข้อผิดพลาดก่อนสอนจริง

- กระบวนการในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การนิเทศของอาจารย์นิเทศก์เหมาะสมดีแล้วอย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตดังนี้อาจารย์นิเทศก์หลายคนไม่มีมาตรฐานเดียวกัน ต่างก็มีมุมมองแตกต่างกัน บางครั้งทำให้นักศึกษาอึดอัดเนื่องจากต้องเปลี่ยนแปลงตามความชอบของอาจารย์นิเทศก์แต่ละคน เช่น

- (1) การให้นักศึกษาพูดภาษาอังกฤษตลอดเวลา

- (2) ความชอบในกิจกรรมการสอนบางอย่างเป็นการส่วนตัว
- (3) การยึดถือทฤษฎีเกินไปจนไม่คำนึงถึงหลักปฏิบัติ
- (4) การละเอียดไม่มานิเทศนักศึกษา
- (5) การไม่อธิบายผลการประเมินให้นักศึกษาหรืออธิบายไม่กระจ่าง

สุดท้ายนี้ มีข้อคิดเห็นในเชิงบวกเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพว่า การที่มีนักศึกษามาฝึกสอนทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิธีการสอน กิจกรรมใหม่ๆ ระหว่างครูพี่เลี้ยงและนักศึกษานอกจากนี้ ทางสถานศึกษาอยากให้มีการติดต่อ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูพี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ระหว่างภาควิชาหรือคณะวิชา กับฝ่ายบริหารของสถานศึกษามากกว่านี้

3.4 การจัดการเรียนการสอน (PC4) โดยเก็บข้อมูลจากการบันทึกและนักศึกษาปัจจุบัน มีผลดังนี้

ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในประเด็น “มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้” สูงที่สุดทั้งสองกลุ่ม ส่วนประเด็นอื่นๆ ที่ได้คะแนนความพึงพอใจในระดับต้นๆ ของทั้งสองกลุ่มตัวอย่างได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างแสดงความพึงพอใจอยู่ในลำดับท้ายทั้งสองกลุ่ม ได้แก่ “การวัดและประเมินผลหลากหลาย ชัดเจน และต่อเนื่อง” โดยกลุ่มตัวอย่างระบุว่า บางครั้งการประเมินผลไม่มีความชัดเจน ผลคะแนนมิได้เปิดเผยให้ทราบระหว่างการเรียนทำให้ผู้เรียนไม่ทราบพัฒนาการของตนเอง

3.5 การให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (PC5) โดยเก็บข้อมูลจากบันทึกและนักศึกษาปัจจุบัน มีผลดังนี้

ผู้วิจัยได้แบ่งหน่วยงานสนับสนุนออกเป็น 3 หน่วยงานซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มได้ให้คะแนนความพึงพอใจต่อการให้บริการของหน่วยงานทั้งสามตามลำดับเหมือนกันคือ อันดับ 1 เจ้าหน้าที่อุปกรณ์โสต อันดับ 2 เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาคณะศึกษาศาสตร์ และอันดับ 3 เจ้าหน้าที่ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอนอย่างไรก็ตามความพึงพอใจในการให้บริการของหน่วยงานทั้งสามอยู่ในระดับมากทั้งหมด

3.6 ด้านการบริหารหลักสูตร (PC6) โดยเก็บข้อมูลจากคณาจารย์ และผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ มีผลดังนี้ ความคิดเห็นหนึ่งที่ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีสอดคล้องกันคือเรื่อง คณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีข้อเสนอแนะให้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการบริหารเฉพาะปริญญาตรีประกอบด้วยคณาจารย์จากหลากหลายสาขาในภาควิชาเดียวกันก็ได้เพื่อให้การทำงานคล่องตัวกว่าการบริหารโดยภาคหรือสาขาวิชาแต่เพียงผู้เดียว นี่อาจจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาอาจารย์ประจำหลักสูตรไม่เพียงพอ เมื่อมีการรวมหลักสูตรเข้าด้วยกันแล้วใช้ทรัพยากรบุคคลาร่วมกันเช่น จัดให้มีการพัฒนา “หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต” หลักสูตรเดียว แล้วให้ผู้เรียนลงเรียนวิชาหลักที่ต้องการเองเช่น ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ภาษาไทย เป็นต้น

3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (PC7) โดยเก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร มีผลดังนี้

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ (หลักสูตรปรับปรุง) ฉบับปี พ.ศ. 2547 เป็นหลักสูตรที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดโดยระเบียบของมหาวิทยาลัยศิลปากรเนื่องจากดำเนินการตามระเบียบทุกประการและได้รับการรับรองโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอนต่างๆ ได้แก่

- เสนอหลักสูตร โดยคณะกรรมการร่างหลักสูตร
- เสนอคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตรหรือจัดวิพากษ์หลักสูตร
- แก้ไขและปรับแก้หลักสูตร
- เสนอคณะกรรมการประจำคณะ
- เสนอคณะกรรมการวิชาการ
- เสนอที่ประชุมคณบดี
- เสนอคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตร
- เสนอสภามหาวิทยาลัยศิลปากร
- เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

หลักสูตรดังกล่าวได้รับการพิจารณารับรองโดยหน่วยงานดังกล่าวข้างต้นแล้วจึงนับว่ามีการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับดีมาก ประการสุดท้ายคือ การประเมินหลักสูตรเมื่อครบรอบซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จในการเขียนรายงานวิจัยครั้งนี้

4. ผลผลิต Product (PD)

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา (PD1) โดยเก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และการสอบถามบัณฑิต มีผลดังนี้

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษประจำปีการศึกษา 255 และ มีงานทำ จำนวน 25 คนจากทั้งหมด ๘ คนคิดเป็นร้อยละ 89.28 ในจำนวนนี้มีถึง 23 คนหรือร้อยละ 82.14 ที่รับราชการเป็นครูสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาของรัฐ และหนึ่งคนคิดเป็นร้อยละ 3.57 ที่ทำงานสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาเอกชน สาเหตุอาจจะเป็นเพราะว่า บัณฑิตรุ่นนี้ได้รับทุนสนับสนุนการเรียนจากรัฐบาลเนื่องจากเป็นหลักสูตรครู 5 ปีรุ่นแรก เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการในทันที อย่างไรก็ตาม มีใช้บัณฑิตทุกคนที่ได้รับทุนการศึกษา มีบัณฑิตจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 7.14 กำลังศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิต มีเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ยังมิได้ทำงานหรือศึกษาต่อ

4.2 ร้อยละของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร (PD2) โดยเก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร มีผลดังนี้ นักศึกษารหัส 47 จำนวนทั้งสิ้น 28 คนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรคือใช้เวลาทั้งสิ้น 5 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 ถึงปีการศึกษา 2551 คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษรหัสเดียวกัน

4.3 คุณลักษณะบัณฑิต (PD3) จากผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตซึ่งส่วนใหญ่เป็นนายจ้างจากหน่วยงานของรัฐมีความคิดเห็นต่อบัณฑิตสำหรับคุณลักษณะ 4 ด้าน พบว่าในด้าน “ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน/การศึกษาของบัณฑิต” ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในทุกประเด็นในระดับมากค่าเฉลี่ยที่ 4.02 โดยมีประเด็น “บัณฑิตมีความรู้ความสามารถเพียงพอในการปฏิบัติงาน/การศึกษา” มีคะแนนสูงสุด สำหรับด้าน “ทักษะ

ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน/ การศึกษาของบัณฑิต’ มีความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 โดยมีประเด็น “บัณฑิตมีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม” ได้รับความคะแนนสูงสุดที่ 4.18

ส่วนด้าน “บุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน/การศึกษาของบัณฑิต” พบว่ามี 3 ประเด็นที่ได้คะแนนความพึงพอใจมากที่สุดเท่ากันที่ 4.55 คือ “บัณฑิตมีมนุษยสัมพันธ์และสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้” “บัณฑิตมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน/การศึกษา” “บัณฑิตมีความสุภาพนอบน้อม วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ” ซึ่งเป็นประเด็นที่ได้คะแนนเป็นอันดับสองเมื่อเทียบกับทุกประเด็นทั้งสี่ด้าน อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่เหลือทั้งหมดกลับได้รับความคะแนนต่ำสุดเช่นกันเมื่อเทียบกับทุกประเด็นทั้งสี่ด้านคือ “บัณฑิตมีภาวะความเป็นผู้นำ” “บัณฑิตมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์” โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันที่ 3.64 ถึงแม้ว่าจะมีคะแนนในระดับมาก แต่ก็ยังเป็นสัญญาณที่ผู้สอนมีความควรละเลยในการปรับปรุงการเรียนการสอนที่ควรออกแบบกิจกรรมการสอนให้ส่งเสริมคุณลักษณะทั้งสองด้านนี้

ด้านสุดท้ายคือ “คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ” ทุกประเด็นได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุดยกเว้น “บัณฑิตมีความเสียสละและอุทิศตนให้กับองค์กร” ที่ระดับคะแนน 4.00 และในด้านนี้มีประเด็นหนึ่งที่ได้รับคะแนนสูงสุดเมื่อเทียบกับประเด็นทั้งหมดใน 4 ด้านคือ “บัณฑิตมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน/การศึกษา”

สำหรับความพึงพอใจโดยรวมของผู้ใช้บัณฑิตอยู่ที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยคือ 4.17

5. ผลกระทบ Impact (IP)

5.1 ผลการปฏิบัติงาน ของบัณฑิต(IP1) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ใช้บัณฑิต มีผลดังนี้

โดยภาพรวมผู้ใช้บัณฑิตให้คะแนนต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.98 โดยด้านที่มีคะแนนสูงสุดคือ “ผลงานมีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน” ส่วนด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ “มีการนำผลงานมาประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง”

5.2 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต(IP2) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ใช้บัณฑิต มีผลดังนี้

โดยภาพรวมผู้ใช้บัณฑิตให้คะแนนสำหรับความพึงพอใจต่อบัณฑิตในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.82 โดยด้านที่มีคะแนนสูงสุดคือ “ผลงานเสร็จตามกำหนดเวลา” และ “ผลงานแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์” ซึ่งมีคะแนนเท่ากันที่ 3.91 ผลนี้ขัดแย้งกับความคิดเห็นที่ผู้ใช้บัณฑิตมีในด้านคุณลักษณะบัณฑิต ประเด็นบัณฑิตมีความคิดสร้างสรรค์” ซึ่งได้คะแนนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับทุกด้าน(3.64)

ส่วนด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุด โดยอยู่ในระดับปานกลาง คือ “ผลงานมีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน” โดยได้คะแนนที่ 3.31 เป็นการสะท้อนว่าถึงแม้ผลงานบัณฑิตจะเสร็จทันเวลาเป็นที่น่าพอใจ แต่ต้องเป็นงานที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานอย่างแท้จริง มิใช่มีประโยชน์แต่เพียงตนเอง เช่น การทำแผนการสอน หรือการทำสื่อการสอน เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาวะแวดล้อม Context (C)

ด้านแผนการดำเนินงาน ภาควิชา/สาขาวิชาควรมีการประชุมการดำเนินงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อวางแผนเรื่องจำนวนบุคลากรแทนผู้เกษียณอายุราชการ เรื่องการพัฒนาอาจารย์รุ่นใหม่ดีวิชาการ เช่น การวิจัย ความรู้เรื่องการสอน หากคณาจารย์ใหม่มิได้สำเร็จการศึกษาโดยตรงโดยการวางแผนงบประมาณอย่างเป็นระบบ การพัฒนาระบบออนไลน์เป็นแผนงานหนึ่งที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักสูตรสรรสนับสนุนเพื่อให้อาจารย์มีการติดต่อกันทางวิชาการกับบุคลากรการศึกษาในต่างประเทศ แผนการดำเนินงานหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเหมาะสมมากคือ การกำหนดขนาดชั้นเรียนและกลุ่มเรียนแต่ละรายวิชา เนื่องจากคณะศึกษาศาสตร์จัดให้นักศึกษาสาขาวิชาเดียวกันเรียนห้องเดียวกัน สำหรับนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษในแต่ละปีมีจำนวนน้อยคือไม่เกิน 3 คน เพราะในการเรียนภาษา จำนวนนักศึกษาในห้องเรียนควรมีจำนวนน้อยเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีกว่า แต่แผนการจัดลำดับรายวิชาให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนควรได้รับการแก้ไข

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า จุดแข็งของสภาวะแวดล้อมคือ คณาจารย์สาขาวิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ และความมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม ส่วนจุดอ่อนคือ ความรู้ ความสามารถของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษาในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ เนื่องจากสาขามิได้เป็นผู้กำหนดนโยบายในการรับนักศึกษาเอง ในทางปฏิบัติ คณะศึกษาศาสตร์เป็นผู้กำหนดเกณฑ์การรับนักศึกษาเข้า อย่างไรก็ตาม ต้องยอมรับว่า การเป็นครูมิใช่ตัวเล็งอันดับต้นๆ สำหรับนักเรียน นักศึกษาที่ถูกคัดเลือกรับเข้า จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถภาษาอังกฤษในระดับกลางหรืออ่อน นอกจากนี้ อาจารย์ในสาขาควรพิจารณานำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยนำเข้า Input (I)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับดีมากทั้งวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า จุดประสงค์ทั่วไปมีความเหมาะสมมากในแง่ของการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยกำหนดให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมอันหมายถึงความต้องการการผลิตครูที่มีประสิทธิภาพ ณ เวลาที่มีการสร้างหลักสูตรนี้ขึ้นมา และจุดประสงค์เฉพาะซึ่งกำหนดขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตรให้สะท้อนธรรมชาติเนื้อหาวิชาสาขาภาษาอังกฤษ วิชาการสอน และการกำหนดพฤติกรรมของผู้เรียนในขั้นสุดท้าย (ชวลิต ชูกำแพง 2551: 16 – 17) นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ดังกล่าวมีลักษณะที่ติดตามแนวคิดของOliva (2005 : 422) เนื่องจากมีความเจาะจงในศาสตร์ที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้ (ด้านทักษะ แง่มุมของภาษาอังกฤษทั้งด้านภาษาศาสตร์ วรรณคดี วัฒนธรรม) อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์เสนอว่า ควรปรับวัตถุประสงค์บางข้อตามมาตรฐานคุณวุฒิของสกอ. โดยเพิ่มด้านคุณธรรมจริยธรรม การเชื่อมโยงกับชุมชนภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู (สุวัฒนา เอี่ยมอรรถพร และคณะ 2546 : คำนำ) หากจะมีการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ โดยเพิ่มการเชื่อมโยงกับชุมชนภายหลังจากการประเมินสภาพแวดล้อมนับว่าตรงกับข้อเสนอของ Oliva (2005 : 453) เช่นกัน

โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรโดยวมมีความเหมาะสมในระดับมาก อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างคือ ควรเปลี่ยนลำดับรายวิชาใหม่ ควรเพิ่มเนื้อหาการสอนเขียนควบคู่กับการสอนอ่าน และเพิ่มวิชาการสอนฟังพูดภาษาอังกฤษด้วยควรเปิดรายวิชาเลือกเอกมากขึ้น ควรยกเลิกบางรายวิชา ควรปรับปรุงเนื้อหาบางรายวิชา ควรรวบวิชาที่มีเนื้อหาทับซ้อนกันเป็นวิชาเดียว ควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงบางวิชา ควรเพิ่มเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน จะเห็นได้ว่า ข้อเสนอแนะให้มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า ก่อนการใช้หลักสูตร ผู้ร่างหลักสูตรย่อมวางแผนการกำหนดขอบข่ายเนื้อหาและการจัดความต่อเนื่องของหลักสูตรตามความเหมาะสมแล้ว แต่ภายหลังการใช้หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาภาษาอังกฤษแล้วปรากฏว่าเกิดปัญหาการใช้ความสำคัญกับเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งมากเกินไป(verload) และเกิดปัญหาการจัดลำดับก่อนหลังไม่เหมาะสม อันอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หลักสูตรไม่บรรลุวัตถุประสงค์ได้ (ชวลิต ชุกก่าแพง 2551:9 Henson, 1995 : 296) จึงเห็นควรที่ผู้สอนซึ่งในสาขาการสอนภาษาต่างประเทศนี้มีหน้าที่ร่างหลักสูตรโดยตรงมีการปรึกษาร่วมกันในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชาเพื่อมิให้เกิดการซ้ำซ้อนซึ่งกันความรับผิดชอบหนึ่งของผู้สอนพึงมี (Kelly, 1999 : 155)

ด้านคุณสมบัติผู้เรียน/การสอนคัดเลือกมีความเหมาะสมมาก ซึ่งตรงกับคุณสมบัติของคณาจารย์ที่สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าความรู้ ประสบการณ์ด้านการสอน คุณธรรมจริยธรรม และความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำแก่นักศึกษาของอาจารย์ในสาขามีความเหมาะสมอย่างไรก็ตาม สาขาประสบปัญหาเรื่องอาจารย์พิเศษชาวต่างประเทศไม่มีคุณสมบัติที่เพียงพอ เหตุผลอาจจะเป็นเพราะว่า ผลประโยชน์ค่าตอบแทนที่ไม่สามารถแข่งขันกับสถาบันการศึกษาอื่นได้ จึงขาดแคลนอาจารย์ชาวต่างประเทศอยู่ตลอดเวลาทำให้ไม่มีสิทธิ์เลือกอาจารย์ที่มาสมัครมากนัก

ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่าความเพียงพอเป็นด้านหนึ่งของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ต้องทำการปรับปรุงจากทั้งหมดสี่ด้านได้แก่ ความเพียงพอ ความเหมาะสม ประสิทธิภาพ และความประหยัด (สุนทร โดตรบรรเทา 2553 : 64) กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเห็นตรงกันว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนคือ จำนวนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาเพื่อการค้นคว้าและการทำงานไม่เพียงพอ ปัญหาอีกประการคือ หนังสือ ตำรา วารสาร หรือบทความวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ (พรพรรณ โชติพิทยวัน 2547 : ง) คำตอบจากผู้บริหารคณะคือ งบประมาณซื้อตำราสำหรับหอสมุดถูกตัดลงทุกปี คณะต้องใช้จ่ายรายได้ของตนสนับสนุนด้านนี้แทน ซึ่งก็มีข้อจำกัดเนื่องจากมีงบไม่เพียงพอ การบริหารงบประมาณของหลักสูตรขึ้นกับหน่วยงานที่สังกัดดังนั้นด้านนี้จึงเป็นปัจจัยภายนอกที่ผู้บริหารหลักสูตรควบคุมได้ยาก การใช้วัสดุอุปกรณ์เท่าที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับการสอนจึงเป็นหน้าที่ผู้สอนโดยตรง นี่จึงเป็นข้อพิสูจน์ว่า ผู้สอนกับผู้จัดการงบประมาณทรัพยากรแยกส่วนกันอย่างชัดเจน(Kelly, 1999 : 154)

ส่วนด้านงบประมาณในการผลิตบัณฑิต ผู้บริหารคณะมองเห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมาจัดสรรค่าใช้จ่ายต่างๆ ยังไม่เพียงพอ ส่วนนักศึกษาอาจจะมองเห็นว่า ยังไม่ได้รับประโยชน์จากค่าธรรมเนียมที่เสียไปอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม บัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงบประมาณในระดับมากทั้งสองฝ่าย

3. กระบวนการ Process (PC)

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมผู้สอนในระดับมากขึ้นไปในทุกประเด็นได้แก่ มีบุคลิกภาพดี มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า มีประมวลการสอนตามรายวิชาที่สอน ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างแสดงความพึงพอใจสูงสุดต่อประเด็นที่ว่า ผู้เรียนมีการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ ผู้เรียนเข้าเรียนสม่ำเสมอ ซึ่งอาจจะตีความหมายได้สองทางคือ (1) ผู้เรียนมีความพอใจกับการทำงานเป็นกลุ่มกับเพื่อนร่วมชั้น หรืออาจจะแสดงว่า ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ (2) อาจารย์มีแนวโน้มที่จะมอบหมายงานให้นักศึกษาทำเป็นกลุ่ม หรือทำการตรวจรายชื่อนักศึกษาทุกครั้งก่อนเข้าเรียนตามลำดับ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนน้อยที่สุดในประเด็น “ผู้เรียนมีการเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนเรียน” และ “ผู้เรียนมีกระบวนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง” (วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์ 2552) โดยอาจจะตีความได้ว่า (1) ผู้เรียนไม่มีพฤติกรรมที่จะเตรียมตัวล่วงหน้าเอง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างบางคนได้ระบุสาเหตุในแบบสอบถามว่า วิชาเรียนในแต่ละภาคการศึกษามีจำนวนมากทำให้มีงานที่ต้องทำให้เสร็จจำนวนมากตามไปด้วย (ภาคหนึ่งนักศึกษาอาจจะลงทะเบียนเรียน 8 – 10 วิชา เท่ากับ 18 – 22 หน่วย กิจ) หรืออีกประเด็นคือ ผู้เรียนไม่ต้องการค้นคว้าด้วยตนเองแต่ต้องการเพียงความรู้ในห้องเรียนเท่านั้น อาจารย์มิได้มอบหมายงานให้ทำล่วงหน้าก่อนการเรียนการสอนครั้งต่อไป หรืออีกประเด็นคือ อาจารย์มิได้มอบหมายงานที่ต้องทำการค้นคว้าข้อมูลจากภายนอกห้องเรียน

ในด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าภาระงานที่กำหนดมีความเหมาะสมดีแล้ว ทั้งงานสอน งานวิจัย งานธุรการและการปกครอง และงานพัฒนาสถานศึกษาและชุมชน มีคำแนะนำว่า ควรระบุนงานด้านธุรการให้ละเอียด ด้านระยะเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีความคิดเห็นแบ่งเป็นสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งสนับสนุนแบบเดิมคือเริ่มฝึกตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 จบที่ภาคเรียนที่ 1 อีกฝ่ายเสนอให้เริ่มฝึกภาคเรียนที่ 1 และจบภาคเรียนที่ 2 เพราะนักศึกษาจะได้ติดตามงานได้สมบูรณ์ในหนึ่งปีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างยังให้ความเห็นว่า ค่าน้ำหนักในเรื่องวิธีการประเมินผลควรเปลี่ยนแปลงให้ครูพี่เลี้ยงมีมากกว่า อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่าสัดส่วนครูพี่เลี้ยงร้อยละ 40 อาจารย์นิเทศร้อยละ 60 เหมาะสมดีแล้ว ด้านกระบวนการนิเทศของทั้งครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศมีความเหมาะสมดี เพียงแต่เสนอให้อาจารย์นิเทศตั้งเกณฑ์ให้มีมาตรฐานเดียวกันนอกจากนี้ ทางสถานศึกษาอยากให้มีการติดต่อ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูพี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศระหว่างภาควิชาหรือคณะวิชา กับฝ่ายบริหารของสถานศึกษา มากกว่านี้ เนื่องจากหลักสูตรจะเกิดการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปสู่จุดหมายได้ นั้นต้องเกิดจากความพยายามประสานร่วมมือกันหลายฝ่าย มิใช่เกิดจากสถานศึกษาหรือคณะวิชาผู้ร่างหลักสูตรเท่านั้น (ญุดี เอฟ คาร์ 2546 : 21 – 22; Glatthorn, 1997 : 5 – 6; Kelly, 1999 : 155; Oliva, 2001 : 37; Oliva, 2005 : 26 – 38) ดังนั้น ควรพิจารณาการร่วมมือกันในการตัดสินใจการพัฒนาหลักสูตรระหว่างอาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารของทั้งคณะศึกษาศาสตร์ และสถานศึกษา รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆในชุมชน

การจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาได้รับความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่างในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็น “มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ ทั้งนี้เนื่องจากรายวิชาเกือบทั้งหมดของวิชาเอกภาษาอังกฤษจะเน้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ในห้องเรียนจริงได้ ผู้เรียนมีโอกาสในการวิเคราะห์หลักสูตร เขียนแผนการสอน เรียนรู้ทฤษฎีการสอนและนำมาใช้สอนจริง ส่วนประเด็นอื่นๆ ที่ได้คะแนนความพึงพอใจในระดับต้นๆ ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบริหารจัดการ

เรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นี่อาจจะเป็นการสะท้อนว่าผู้สอนมีการตั้งคำถามปลายเปิด กิจกรรมที่เน้นทักษะการแก้ไขปัญหา หรืองานเขียนที่เน้นให้นักศึกษาคิดเองโดยพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษามีแนวโน้มจะประสบผลสำเร็จในแบบทดสอบมาตรฐาน (Ornstein, 2003 : 249) อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ว่า “การวัดและประเมินผลหลากหลาย ชัดเจน และต่อเนื่อง” ความพึงพอใจอยู่ในลำดับท้าย (แต่ค่ายังอยู่ระดับมากเหตุผลคือ การประเมินผลไม่มีความชัดเจน ผลคะแนนมิได้เปิดเผยระหว่างการเรียนรู้ (ซึ่งสอดคล้องกับการผลการวิจัยของนิดา เพ็ญกึ่งกาญจน์ 2552) ทำให้ผู้เรียนไม่ทราบพัฒนาการของตนเอง จึงเห็นควรให้ผู้สอนตระหนักในเรื่องการแสดงผลการประเมินให้เด่นชัดในการวางแผนการสอนครั้งต่อไปโดยควรคำนึงถึงการประเมินทั้งระบบได้แก่ การออกแบบการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร กลยุทธ์การประเมินที่เป็นธรรมและหลากหลาย และการรายงานผลการประเมินแก่นักศึกษาและสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (March, 2001 : 25) นอกจากนี้ระบบการประเมินควรมีความชัดเจนโดยระบุเป้าหมายที่ชัดเจนสำหรับการเรียนรู้ ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่มีอยู่ในหลักสูตร สามารถปฏิบัติได้โดยมีรูปแบบที่ใช้ชัดเจน จัดระบบและลำดับอย่างดี มีรูปแบบที่ใช้ง่าย (จูดี เอฟ คาร์ 2546 : 15) ส่วนด้านการให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับความพึงพอใจในระดับมาก

ด้านการบริหารหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างเสนอให้จัดตั้งคณะกรรมการบริหารเฉพาะปริญญาตรีประกอบด้วยคณาจารย์จากหลากหลายสาขาในภาควิชาเดียวกันเพื่อให้การทำงานคล่องตัวกว่าการบริหารโดยภาควิชาหรือสาขาวิชา แต่เพียงผู้เดียว นี่อาจจะช่วยแก้ไขปัญหาอาจารย์ประจำหลักสูตรได้เพียงพอ เมื่อมีการรวมหลักสูตรเข้าด้วยกันแล้วใช้ทรัพยากรบุคคลาร่วมกันเช่น จัดให้มีการพัฒนา “หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต” หลักสูตรเดียว แล้วให้ผู้เรียนลงเรียนวิชาหลักที่ต้องการเองเช่น ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ภาษาไทย เป็นต้นอีกประการที่เป็นสาระสำคัญในการบริหารหลักสูตรคือ การสำรวจความต้องการก่อนการร่างหลักสูตรหนึ่ง ประกอบไปด้วย 3 ส่วนคือ (1) ความต้องการของสังคมและประเทศชาติ (ชวลิต ชูกำแหง 2551 : 15) ตลาดแรงงาน โดยออกแบบหลักสูตรให้ตรงตามระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานที่กำกับคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นการกำหนดโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือคุรุสภา เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึง (3) ความต้องการในชุมชนได้แก่ สถานศึกษาในชุมชนที่ผลิตบัณฑิต (สุวัฒนา เอี่ยมอรพรรณ และคณะ 2546: 2)

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา งานวิจัยพบว่าหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษ (หลักสูตรปรับปรุง) ฉบับปี พ.ศ. 2547 เป็นหลักสูตรที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดโดยระเบียบของมหาวิทยาลัย ศิลปากรเนื่องจากดำเนินการตามระเบียบทุกประการและได้รับการรับรองโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอนต่าง ๆ

4. ผลผลิต Product (PD)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแสดงผลเป็นที่น่าพอใจเนื่องจากจำนวนบัณฑิตถึงร้อยละ 82.14 รับราชการเป็นครูสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาของรัฐ และร้อยละ 3.57 ทำงานสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาเอกชน และอีกร้อยละ 7.14 กำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิตนับว่าคุณภาพและความสามารถของบัณฑิตเป็นที่ยอมรับโดยประชาคมการศึกษาอย่างดีมาก นอกจากนี้ร้อยละ 100 ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตาม

ระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตรเป็นหลักประกันว่าผลผลิตบัณฑิตประสบความสำเร็จดีเยี่ยมตามที่ได้คาดหวังไว้หากวัดจากอัตราการลาออกต่อจำนวนที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษา (Richards, 2002 : 293)

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต พบว่าบัณฑิตได้รับคะแนนความพึงพอใจในระดับมากต่อคุณลักษณะบัณฑิตทั้งสี่ด้านคือ “ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน/การศึกษาของบัณฑิต” “บัณฑิตมีความรู้ความสามารถเพียงพอในการปฏิบัติงาน/การศึกษา” “ทักษะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน/การศึกษาของบัณฑิต” “บัณฑิตมีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม” ซึ่งเป็นการสะท้อนการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษาปฏิบัติจริงผ่านรายวิชาต่างๆ ในห้องเรียน และการปฏิบัติจริงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทักษะการทำงานกลุ่มก็ได้รับการมอบหมายในการทำงานขณะเรียนตลอดเวลาอันเห็นได้จากผลการสอบถามบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันเอง นั่นแสดงว่าการเรียนการสอนในห้องเรียนสะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมการทำงานในชีวิตจริงของนักศึกษาได้

5. ผลกระทบ Impact (IP)

ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก โดยด้านที่มีคะแนนสูงสุดคือ “ผลงานมีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน” ส่วนด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ “มีการนำผลงานมาประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง” นั่นอาจจะเป็นการสะท้อนว่า บัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้ลุล่วงตามที่ได้รับมอบหมาย แต่บกพร่องหรือมิได้ประเมินและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนมิได้เอื้อให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมครบทุกลำดับขั้นของ Cognitive behaviour (ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล) (Wiles & Bondi, 2004 : 166) โดยภาพรวมผู้ใช้บัณฑิตให้คะแนนสำหรับความพึงพอใจต่อบัณฑิตในระดับมาก ด้านการประเมินผลผลิตและผลกระทบ เราสามารถสรุปได้ว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Academic achievement) และผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ใช่วิชาการ (Non-academic achievement) อยู่ในระดับดีจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านชี้ยะของการที่บัณฑิตได้รับเข้าทำงานจากสถานศึกษาของรัฐ ร้อยละของการสำเร็จการศึกษา และคุณลักษณะบัณฑิต นอกจากนี้ ผลการปฏิบัติงานและผลการวัดความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตยืนยันว่าผลกระทบของหลักสูตรอยู่ในระดับดีเช่นกัน ผลของการประเมินองค์ประกอบทั้งสองเป็นข้อพิสูจน์ชี้ความสำเร็จของผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร Kelly, 1999 : 144
ชวลิต ชุกก่าแพง 2551: 149 – 150)

โดยสรุปแล้วหากพิจารณาผลการประเมิน 5 องค์ประกอบ ผู้วิจัยสามารถจัดทำรายการข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรครั้งต่อไปอันเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการประเมินหลักสูตร (Swell, 2005 : 241) และเป็นแนวทางหลักของการประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPI Model คือใช้ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในการตัดสินใจ (สังคอรุทธานันท์ 2532 : 281) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยซึ่งเป็นหนึ่งในคณะกรรมการร่างหลักสูตรด้วยไม่มีอำนาจหน้าที่ในการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงบางองค์ประกอบของหลักสูตรได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (I5) งบประมาณในการผลิตบัณฑิต (I6) การให้บริการและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (PC5) อันเป็นการดำเนินงานโดยคณะกรรมการบริหารคณะศึกษาศาสตร์มิใช่สาขาวิชาผู้รับผิดชอบปรับปรุงหลักสูตร จึงเห็นควรรวมการบริหารงานโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ซึ่ง ณ ที่นี้คือ คณะ

ศึกษาศาสตร์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในหลักสูตรนอกเหนือจาก เป้าประสงค์ เนื้อหา การจัดการเรียน การสอน หรือการประเมินผล (ชาลิต ชูกำแพง 2551 : 16 – 19 ประสาท เนื่องเฉลิม 2553 : 22 – 24) ทั้งนี้ การกำหนด นโยบายของปัจจัยทางกายภาพ งบประมาณ หรือบุคลากรสนับสนุนดังกล่าวอาจจะเป็นตัวแปรในการดำเนินการ ตามรายการข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรบางข้อได้ การปรับปรุงหลักสูตรที่จะใช้ข้อสรุปจากการวิจัย ครั้งนี้ จะดำเนินให้สำเร็จได้หรือไม่อาจจะต้องขึ้นอยู่กับความร่วมมือจากฝ่ายวางแผนนโยบายด้วยมิใช่จากสาขา ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเท่านั้น เนื่องจากการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต้องกระทำเป็นองค์รวมไปพร้อมกัน ณ เวลา เดียวกันทั้งหมดมิใช่เพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง (Oliva, 2001 : 28 – 41; 2005 : 26 – 38)

ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่า สำหรับการปรับปรุงหลักสูตรครั้งต่อไปประเด็นที่ควรคำนึงถึงคือ

1. การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันประกอบไปด้วยบุคลากรจากหลายสาขา
2. การรวมหลักสูตรเป็นชื่อเดียว แต่แยกวิชาเอกเวลานักศึกษาลงเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาอาจารย์ประจำไม่ เพียงพอ
3. การสำรวจความต้องการและความคาดหวังจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สังคมและประชาชาติ ตลาดแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ครูสภาและสถานศึกษาในชุมชน
4. อาจารย์ผู้สอนในสาขาประชุมหารือร่วมกันตลอดเวลา โดยเฉพาะในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งใหม่ เพื่อมิให้เกิดปัญหาเรื่องโครงสร้างรายวิชา หรือเนื้อหาที่ซ้ำซ้อน
5. การกำหนดคะแนนภาษาอังกฤษในการสอบคัดเลือกรับนักศึกษา
6. การจัดลำดับรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษาสำหรับนักศึกษาลงทะเบียน
7. รายวิชาบางวิชาควรถูกยกเลิก หรือรวมเนื้อหา
8. อาจารย์ผู้สอนแสดงเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างชัดเจน และต่อเนื่อง
9. อาจารย์ผู้สอนควรประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนให้มากขึ้น
10. สาขาเปิดโครงการพิเศษเพื่อจัดปัญหาทางประมาณการบริหารไม่เพียงพอ
11. การพัฒนาคุณภาพและคุณสมบัติของอาจารย์พิเศษชาวต่างประเทศโดยการเพิ่มผลประโยชน์รายได้
12. คณะควรเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาค้นคว้าและทำงาน
13. ผู้บริหารหน่วยงานควรพิจารณาการจัดสรรงบประมาณสำหรับวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้เป็นอันดับแรก และควรให้ผู้สอนมีส่วนร่วมในการพิจารณาโดยตรง
14. คณะวิชา ภาควิชา และสาขาวิชาควรมีการประชุมร่วมกับสถานศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อกำหนดนโยบายหรือวางเป้าหมาย
15. อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงควรมีการสื่อสารกันมากขึ้นด้านการประเมินผลนักศึกษา
16. ด้านการจัดการเรียนการสอนมีข้อเสนอแนะดังนี้ มอบหมายให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กระตุ้นให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์สำหรับหน่วยงานอาชีพในอนาคต ควรสอนให้นักศึกษารู้จัก

ประเมินผลงานอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงการทำงาน คำนึงถึงประโยชน์และคุณภาพของผลงาน และ รู้จักเสียดสีและอุทิศตนให้หน่วยงาน โดยอาจจะกำหนดให้เป็นหนึ่งในพันธกิจที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพพึงกระทำ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรในรอบต่อไปมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยในครั้งต่อไปควรคำนึงถึงข้อปฏิบัติดังนี้คือ หลังจากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและมีกวีเคราะห์ผลแล้ว ควรมีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มถึงประเด็นที่ได้รับความให้คะแนน เพื่อเติมเต็มเหตุผลของผลการวิจัยในบางจุดโดยมีต้องมีการคาดคะเน อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับความเป็นไปได้ของการเก็บข้อมูลด้วย เช่น การสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตอาจจะมีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์โดยให้บัณฑิตเป็นผู้แนะนำ นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่สรุปว่า องค์กรประกอบด้านการบริหารงานของคณะศึกษาศาสตร์ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร โดยตรงอาจมีบทบาทสำคัญในหลักสูตร เช่นเดียวกับตัวหลักสูตรและการเรียนการสอนเนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบายเรื่องปัจจัยทางกายภาพ งบประมาณ และบุคลากรสายสนับสนุน จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับผู้ทำวิจัยครั้งต่อไปที่จะหาว่าองค์กรประกอบดังกล่าวมีผลกระทบโดยตรงต่อองค์ประกอบอื่นของหลักสูตรหรือไม่ อย่างไรหรือมีความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด